

sci-conf.com.ua

**TOPICAL ISSUES
OF THE
DEVELOPMENT OF
MODERN SCIENCE**

**Abstracts of II International
Scientific And Practical Conference
October 16-18, 2019**

**SOFIA
2019**

TOPICAL ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE

Abstracts of II International Scientific and Practical Conference

Sofia, Bulgaria

16-18 October 2019

Sofia, Bulgaria

2019

UDC 001.1
BBK 91

The 2nd International scientific and practical conference “Topical issues of the development of modern science” (October 16-18, 2019) Publishing House “ACCENT”, Sofia, Bulgaria. 2019. 459 p.

ISBN 978-619-93537-5-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Topical issues of the development of modern science. Abstracts of the 2nd International scientific and practical conference. Publishing House “ACCENT”. Sofia, Bulgaria. 2019. Pp. 21-27. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Editorial board

Dessislava Iosifova, VUZF University, Bulgaria
Aleksander Aristovnik, University of Ljubljana, Slovenia
Efsthathios Dimitriadi, Kavala Institute of Technology, Greece
Eva Borszeki, Szent Istvan University, Hungary
Fran Galetic, University of Zagreb, Croatia
Goran Kutnjak, University of Rijeka, Croatia
Janusz Lyko, Wroclaw University of Economics, Poland
Ljerka Cerovic, University of Rijeka, Croatia

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia
Marian Siminica, University of Craiova, Romania
Mirela Cristea, University of Craiova, Romania
Olga Zaborovskaya, State Institute of Economics, Russia
Peter Joehnk, Helmholtz - Zentrum Dresden, Germany
Zhelio Hristozov, VUZF University, Bulgaria
Toma Sorin, University of Bucharest, Romania
Velizar Pavlov, University of Ruse, Bulgaria
Vladan Holcner, University of Defence, Czech Republic

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: sofia@sci-conf.com.ua

homepage: sci-conf.com.ua

©2019 Scientific Publishing Center “Sci-conf” ®
©2019 Publishing House “ACCENT” ®
©2019 Authors of the articles

Table of Contents

1.	ГУЛЬКО Т. Ю. ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ПРАВОНАВЦІВ	9
2.	ЗОРІН Д. О., МОСЮК М. І., РАДЛОВСЬКА К. О. АРХІТЕКТУРНО-ЛАНДШАФТНА МОДЕЛЬ «ПАРКУ ЛЬОДОВИКОВОГО ПЕРІОДУ» НА ПРИКАРПАТТІ.	14
3.	КІЛЄЄВА О. П., БУШУЄВА І. В. ЕКСТЕМПОРАЛЬНІ ЛІКАРСЬКІ КОСМЕТИЧНІ ЗАСОБИ У ВИГЛЯДІ МАСОК ТА ПРИМОЧОК, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ В ДЕРМАТОЛОГІЇ ПРИ ЛІКУВАННІ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ АКНЕ ТА РОЗАЦЕА (ПОВІДОМЛЕННЯ 3).	18
4.	КІМ Н. І. АНАЛІЗ МЕТОДІВ КІЛЬКІСНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОБ'ЄКТІВ.	24
5.	КРОПИВКА О. Г. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ НАУК ДО ВІРТУАЛЬНОГО ПРАКТИКУМУ З ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОЇ ЖИТТЕДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ.	33
6.	МАЛИШЕВА М. Х. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ УКРАЇНИ.	37
7.	РИБАЛКО Л.М. ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.	46
8.	СОБКО Г.М. ПРИМУС ЯК ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЄ ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ.	55
9.	СОЛОНЕНКО Л. И., БАЦА И. В., УСЕНКО Р. В., РЕПЯХ С. И. ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ДОБАВКИ В ПЕСЧАНО ЖИДКОСТЕКОВЫХ СМЕСЯХ .	62
10.	ЗАСТАВЕЦЬКА Л. Б., ЗАСТВАЕЦЬКИЙ Т. Б. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ПЕРЕПИСІВ НАСЕЛЕННЯ.	69
11.	СТРІЛЕЦЬ В. Ю. ДОРОЖНЯ КАРТА СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ.	75
12.	КЛУНКО Н. С. РИСКИ НАРУШЕННЯ ПРАВ ІНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЇ СОБСТВЕННОСТИ НА РОССИЙСКОМ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОМ РЫНКЕ.	83
13.	ТЮТЧЕНКО С. М. ІДЕНТИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.	91
14.	ХОЛЯВКО І. В. СУЧАСНИЙ НАУКОВИЙ ДИСКУРС ЯК СИНЕРГЕТИЧНА ЄДНІСТЬ КОМУНІКАТИВНИХ ДІЙ.	94
15.	ВЕЛИЧКО С. П., СОМЕНКО Д. В., СОМЕНКО О. О. ПРАКТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ	100

	В УМОВАХ ПОЛІКОМПОНЕНТНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА.	
16.	КАНІБОЛОЦЬКА О. А., АЛЬОХІНА О. А. СТЕМОСВІТА НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.	114
17.	МИРОШНИЧЕНКО В. О., КРАСНОБРИЖИЙ І. В., ПРОКОПОВ С. О. ВИКРПСТАННЯ БІОМЕТРИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМАХ КОНТРОЛЮ ДОСТУПУ.	120
18.	ШУНДЕЛЬ Т. О. ОСОБЛИВОСТІ ЯВИЩА СИНКРЕТИЗМУ У МОВІ ТА ЙОГО ПРОЯВ НА РІВНІ СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СКЛАДНОПІДРЯДНОГО РЕЧЕННЯ.	126
19.	КАЛАШНИК М. П., ГЕНКІН А. О. «БРИЛЛИАНТНЫЙ СТИЛЬ» ФОРТЕПИАННОЙ МУЗЫКИ К. ЧЕРНИ.	134
20.	BELETSKAYA A. A. HISTORY OF FORMATION JUDICIAL-PSYCHOLOGICAL EXPERTISE.	140
21.	НІЖИНСЬКА Ю. В. ВИМОГИ ДО НАВЧАЛЬНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ КАРТ.	145
22.	СУСОЛ Л. О., ХОДЖИКЯН Д. Р., ЦИТОВИЧ Е. О. ВИНИКНЕННЯ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ЛІНГВІСТИКИ. ФУНКЦІОНАЛЬНА ГРАМАТИКА. АМЕРИКАНСЬКИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ФУНКЦІОНАЛІЗМ.	150
23.	БИКАДОРОВА Н. О., МОРОЗ Я. Е. ОПТИМІЗАЦІЯ ВИБОРУ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКИХ ДІЙ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ «RADISSON BLU RESORT BUKOVEL»	156
24.	SHARAVARA L. P. PROFESSIONAL RISKS OF DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL AND MANUFACTURED DISEASE IN WORKERS OF THE REPAIR OF METALLURGIC OVEN.	162
25.	ПАХАРЕНКО О. В., ДЕМЧУК А. В. БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ. ДИНАМІКА ТА АНАЛІЗ СТРУКТУРИ БЕЗРОБІТНОГО НАСЕЛЕННЯ.	167
26.	МАКОВЕЦЬКА І. М. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ, ЯК БАЗИС ДЛЯ НАВЧАННЯ.	172
27.	ДОМАНОВА Е.В. ТЕСТЫ И ИХ РОЛЬ В ИЗУЧЕНИИ ВТОРОГО ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА.	175
28.	ЄРЕНКО О. К. ОПТИМАЛЬНІ УМОВИ СУШІННЯ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ INULA BRITANNICA L. ТА INULA HELENIUM L.	182
29.	ЦИГАНЕНКО О. І., СКЛЯРОВА Н. А., БОГДАНОВИЧ Л. В., КОЛОМІЄЦЬ Т. В. МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ СТУПЕНЮ АДАПТАЦІЇ АДАПТИВНОГО ІМУНІТЕТУ ДО УМОВ ВИСОКИХ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ У СПОРТСМЕНІВ.	189
30.	ТУР Я. В., БАЄВА І. І., ТИНДЮК Л. В. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ НА КАФЕДРІ ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ, СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ ТА	195

	ГІСТОЛОГІЇ ДНМУ.	
31.	КУПІН А. П. ЮРИДИЧНІ ГАРАНТІЇ ОБМЕЖЕНЬ ОСОБИСТИХ ПРАВ ТА СВОБОД ГРОМАДЯНИНА.	200
32.	БАЮРКА С. В.,КАРПУШИНА С. А. ІЗОЛЮВАННЯ ФЛУОКСЕТИНУ З БІОЛОГІЧНОГО МАТЕРІАЛУ АМФІФІЛЬНИМИ РОЗЧИННИКАМИ.	204
33.	SHCHERBAN N.G., MYASOEDOV V. V., FROLOVA T. V., MELNYCHENKO O. A., BEZRODNAYA A. I., EMELYANOVA D. I. METHODOLOGICAL BASES OF EXPRESS-ALGORITHM OF HYGIENIC RESEARCH ON THE ASSESSMENT OF THE GENERAL HAZARD OF CHEMICAL COMPOUNDS FOR HUMAN HEALTH.	208
34.	ПОЛЬОВИЙ А. М., БОЖКО Л. Ю., БАРСУКОВА О. А. ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЇВ НАСІННЯ БАГАТОРІЧНИХ СІЯНИХ ТРАВ.	215
35.	ГОРБАЛЬ В.Я. ОРКЕСТРОВЕ ВИКОНАВСТВО БАРОКОВОЇ ЕПОХИ (НА ПРИКЛАДІ КОНЦЕРТІВ Й. Й. КВАНЦА)	226
36.	SHAVKUN V.THE INFLUENCE OF THE PARAMETERS OF THE TECHNICAL CONDITION OF TRACTION ELECTRIC MOTORS ON THE SAFETY OF PASSENGER TRANSPORTATION.	234
35.	ЯКОВЕНКО С. Л. СУТНІСТЬ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ.	239
36.	IVANOVA O., ZAIETS P., KONONOVA D. IS THE USAGE OF ELECTRONIC DICTIONARIES DURING LESSONS A NECESSITY OF MODERN TIMES?	246
37.	БОГДАН А. М. БІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ 4-ЗАМІЩЕНИХ 7-ХЛОРОХІНОЛІНІВ.	253
38.	BELOUSOVA K., SITHINSKA I. FEATURES STATE OF THE MUCOUS MEMBRANE OF THE STOMACH AND DUODENUM WITH PEPTIC ULCER DISEASE WHEN IT COMBINED WITH DIABETES MELLITUS II TYPE.	258
39.	КУНДЕНКО Н. П., ЕГОРОВА О. Ю., БОРОДАЙ И. И., ШИНКАРЕНКО И. Н., КУНДЕНКО В. А. ИССЛЕДОВАНИЕ ПАРАМЕТРОВ СВЧ УСТАНОВКИ ДЛЯ ПАСТЕРИЗАЦИИ МОЛОКА.	270
40.	ГАЛИЧ Є. А., КУРГАН В. О. ОСОБЛИВОСТІ ВІТРОВОГО РЕЖИМУ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ.	275
41.	РОМАНЕНКО Я. І. РАСС ПРОГНОЗ БІОЛОГІЧНОЇ АКТИВНОСТІ ПОХІДНИХ 4-ГІДРАЗИНОХІНОЛІНУ .	283
42.	БАБИЧЕВА А.С. ИЗУЧЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ПОТОКОВ В ПРОЦЕССЕ ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ПОМОЩИ НАСЕЛЕНИЮ В УКРАИНЕ.	290
43.	МЕРИЛОВА І. О. ОСОБЛИВОСТІ ЗОНУВАННЯ ДІЛЯНОК ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.	298

44.	ГРУШЕВСЬКА Т. М., МИРОНЕНКО В. К. ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ СУМІЩЕНОГО РУХУ ПАСАЖИРСЬКИХ І ВАНТАЖНИХ ПОЇЗДІВ НА ВИСОКОШВИДКІСНИХ ЗАЛІЗНИЧНИХ ЛІНІЯХ.	306
45.	ГЛУШКО М. В., КОЗАКЕВИЧ І. А. РОЗРОБКА ВІДМОВОСТІЙКИХ СИСТЕМ ПРЯМОГО КЕРУВАННЯ МОМЕНТОМ СИНХРОННОГО ДВИГУНА З ПОСТІЙНИМИ МАГНІТАМИ.	312
46.	ГРИГОРОВА Н. В., КАРПІКОВА М. Є. ОСОБЛИВОСТІ ГЕМАТОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПРИ ІНФАРКТІ МІОКАРДА У ХВОРИХ СЕРЕДНЬОГО ТА ПОХИЛОГО ВІКУ.	321
47.	EFREMOV S. V. INFLUENCE OF SPEECH EXERCISES AND CURRENT CONTROL ON SPEAKING SKILLS OF STUDENTS .	326
48.	БАКАЛОВА А. В., РЕНКАС М. М. СТІЙКІСТЬ РІЗНИХ СОРТІВ СМОРОДИНИ ЧОРНОЇ ПРОТИ ЗВИЧАЙНОГО ПАВУТИННОГО КЛІЩА В УМОВАХ ДОСЛІДНОГО ПОЛЯ ЖНАЕУ.	329
49.	МАЛАХОВА Ж. В., БЕЛКОВА Т. О. РОЗВИТОК ПОТРЕБИ ФІЗИЧНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОГО НАВЧАННЯ.	333
50.	ЛЮБИЧ О. А. ФОРМУВАННЯ ВЕЛИКОЇ ЗЕМЕЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ КОЗАЦЬКОЇ СТАРШИНИ У ХVII – НА ПОЧАТКУ ХVIII СТ.	342
51.	ПОГОСЯН О. Г., ПОЛУЯН С. М. ВИВЧЕННЯ ФОТОХІМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ РОЗЧИНІВ ФЕНІГІДИНУ.	350
52.	ДЕМКОВА В. О. ОРГАНІЗАЦІЯ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ І ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З ФІЗИКИ.	353
53.	ШОЛОХ М. В. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОБРОБКИ МАРКШЕЙДЕРСЬКО-ГЕОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.	363
54.	СМІРНОВА І. В. ДО ПИТАННЯ ПОНЯТІЙНОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ СТОСОВНО ЗМІШАНИХ АНСАМБЛІВ.	373
55.	СУРМАШЕВА Е. В., СОБКОВА Ж. В., РОСАДА М. А., НИКОНОВА Н. А. МОНИТОРИНГ ВНУТРЕННЕЇ СРЕДИ СТАЦІОНАРА ОТНОСИТЕЛЬНО ВОЗБУДИТЕЛЕЙ КАНДИДОЗНОЇ ІНФЕКЦІИ.	378
56.	VOSKOVINIKOVA H., BOGUSLAVSKIY JE., KIRDA M., KUBENKO D., LISAK T., MAGALASHVILI A., FEDORCHUK M. RATIONALE AND DESIGN OF SELECTION OF EXCIPIENTS IN INDUSTRIAL MANUFACTURING OF SOLID DOSAGE FORMS.	387
57.	ЖУРАВКО Т. В. ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ РІДНОЇ МОВИ.	391

58.	БРЕГЕДА О. А., НЕЖЕНЕЦЬ С. М. MODERN PAYMENT METHOD: PROBLEMS AND PROSPECTS .	396
59.	ZARETSKA A. V. THE INFLUENCE OF THE ETIOLOGY OF INFECTIOUS MONONUCLEOSIS ON CLINICAL MANIFESTATIONS IN CHILDREN.	400
60.	ПРИСТАЙ Г. І. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГАЗЕТНО-ЖУРНАЛЬНЕ ВИРОБНИЦТВО»	408
61.	ШИНКАРЬОВА Ж. В. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ОДНА З ДОМІНАНТ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ ПЕДАГОГА.	415
62.	КОРІННА Г. О. ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ГЕНДЕРНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ: СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА .	420
63.	ЗЕМКА О. І. НАУКОВО-ДОСЛІДНА СПІВПРАЦЯ ПЕДАГОГА-ВЧЕНОГО І СТУДЕНТА-ФІЛОЛОГА.	426
64.	SHERNIH S.A., PASHOVA V.T. LEMISHKO S.M., CONDITION ANALYSIS AND PROSPECTS OF IMPROVEMENT OF PEA GRAIN (BRUCHUS PISORUM L.) PROTECTION FROM PEA GRAIN AT STORAGE.	434
65.	ЮЙЦЗІН Д.ПРОЕКТНА ТА ПРОГНОСТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ.	439
66.	МІСІНЬКЕВИЧ О. М. АВТОРСЬКИЙ МІФ, ЛІТЕРАТУРНА ІСТИНА ЧИ ІСТОРИЧНА ПРАВДА(ТАЄМНИЦІ САТАНІВСЬКОГО ЛІСУ ЗА РОМАНОМ «ПОВНИЙ МІСЯЦЬ» А. КОКОТЮХИ)	443
67.	КУЛИКОВА Н.А., КИЛЬЧЕВСКИЙ А.А., СТАКОВЕЦКАЯ О.К. ОЦЕНКА КАЧЕСТВА И МОНИТОРИНГ СРЕДЫ ПО ПОКАЗАТЕЛЮ СТАБИЛЬНОСТИ И РАЗВИТИЯ ДУБА ЧЕРЕШЧАТОГО НА ТЕРРИТОРИИ Г.ИВАНОВО И ИВАНОВСКОЙ ОБЛАСТИ.	454

УДК 373.2.017:172.15]:811.161.2

**ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ РІДНОЇ МОВИ**

Журавко Тетяна Валеріївна

викладач-стажист

кафедри психології та

педагогіки розвитку дитини

Уманський державний

педагогічний університет

імені Павла Тичини

м. Умань, Україна

Анотація. У статті проаналізовано теоретичне підґрунтя основ громадянсько-патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку. Охарактеризовано особливості формування національної свідомості у дошкільників засобами рідної мови. З'ясовано, що засоби рідної мови сприяють формуванню першооснов патріотичного виховання, активної громадянської позиції, морально-духовної культури дітей дошкільного віку.

Ключові слова: діти дошкільного віку, громадянсько-патріотичне виховання, національна свідомість, засоби рідної мови, казка.

На сучасному етапі розвитку педагогічної думки в Україні, коли одним із основних завдань є забезпечення національної спрямованості освіти, питання історії розвитку української етнопедагогіки, її реалізації в навчально-виховному процесі закладів освіти різних типів є надзвичайно актуальним.

Реалізація державності залежить від дієвої державницької позиції кожного громадянина. Тому найголовнішим завданням суспільства завжди було, є і буде виховання поколінь гуманістів і патріотів [1, с. 32-44].

Актуальність проблеми обумовлена необхідністю виховання патріотизму, починаючи з закладу дошкільної освіти. В цей період відбувається формування культурно-ціннісних орієнтацій, духовно-етичної основи особистості дитини, розвиток її емоцій, відчуттів, мислення, механізмів соціальної адаптації в суспільстві, починається процес національно-культурної самоідентифікації, усвідомлення себе в навколишньому світі [2, с. 3-4].

Даний відрізок життя людини є найсприятливішим для емоційно-психологічної дії на дитину, оскільки образи сприйняття дійсності, культурного простору дуже яскраві і сильні і тому вони залишаються в пам'яті надовго, а іноді і на все життя, що дуже важливо у вихованні національної свідомості. В той же час слід зазначити, що цілісна наукова концепція формування громадянина, патріота України в сучасних умовах ще не розроблена.

Рідна мова – найважливіший засіб патріотичного виховання. Вона була і є важливою сферою впливу на національну свідомість дітей, ідентифікаційним кодом нації. Доцільно надавати пріоритет вихованню в дошкільників любові до України, її природи, рідного дому, рідної мови, шляхом підбору різноманітних вправ, в яких мова йде про їх рідний край [2, с. 3-4].

Значна частина праць з цієї проблеми А. Богуш, Д. Бараніна, Н. Гавриш, Т.

Постоян, Н. Корткова, Н. Михайленко, С. Шадріна присвячена переважно створенню системи мовленнєвих вправ, мовленнєвих творчих занять, розробці спеціальних прийомів навчання [6, с. 170].

Рідній мові належить чи не найважливіша роль у формуванні особистості, рідною вважається мова всієї нації, мова предків, що пов'язує людину з її народом попередніми поколіннями, їх духовним багатством [5, с. 3-5]. Характерною особливістю досліджень, пов'язаних з вихованням патріотизму дітей дошкільного віку, є звернення до окремих аспектів проблеми. Так, в роботах Т. Н. Доронової досить виразно простежується ідея патріотичного виховання, але поняття «виховання патріотизму» не використовується; в дослідженні С. Н. Николаєвої патріотичне виховання розглядається в руслі екологічного виховання; Т. С. Комарова, Т. А. Ротанова, В. І. Логінова,

Л. Е. Ніконова, Е.І. Корнеєва і інші роблять акцент на залучення дітей до культурної спадщини народу [7, с. 8-10].

На заняттях з народознавства виховують в дошкільника інтерес і любов до художнього слова, до добутків дитячої літератури й народної творчості: казкам, розповідям, віршам; викликати бажання скласти самому, розповісти іншим дітям свою казку [3, с. 40-48].

Значна роль у розвитку словесної творчості дітей повинна бути відведена цілеспрямованому педагогічному впливу дорослого, його керівництву, що виховує, організує творчий процес дитини.

У педагогічній спадщині В. Сухомлинського є багато методичних порад стосовно розвитку та навчання дітей рідної мови. Досвід його роботи з дітьми шести років описано в книзі «Серце віддаю дітям». Любов до слова рідної мови пронизує всі педагогічні праці Василя Олександровича. Рідна мова, за його словами, це безцінне духовне багатство, в якому живе народ, передає з покоління свою мудрість і славу, культуру і традиції. Любов до Батьківщини неможлива без любові до рідного слова [9, с. 167].

Звідси випливає перше й основне завдання у вихованні молодого підростаючого покоління – прищепити з раннього дитинства любов до рідної мови. Друге завдання розвитку мови дітей і ознайомлення з навколишнім – перші наукові знання, істини дитина повинна пізнати з явищ природи. Важливим методом розвитку мови дітей В. Сухомлинський називає казку. Казка – невичерпне джерело патріотичного виховання вже тому, що вона створена народом. Значне місце у розвитку мови дітей, педагог відводив розповідям у природі. В той же час висував цілий ряд пропозицій щодо розповідання дітям [9, с. 167].

Драматичний інстинкт, стверджує С. Русова, є необхідним засобом розвитку мовлення, він виявляється у драматизаціях художніх творів, ознайомлення з якими потрібно організовувати з дітьми якомога частіше. Своє бачення практичного втілення в життя теоретичних поглядів розбудови українського дошкілля С. Русова виклала в концепції національного дошкільного виховання.

Провідним принципом С. Русова називає виховання на національних традиціях. Національне виховання, зауважує вона, виробляє у дитини не подвійну хистку моральність, а міцну, цільну особистість. Учений стверджує: діти повинні «стояти ближче до природи», до «невпинної хліборобської праці українців, яка годує і себе, і сусідів, і інших»; широко послуговуватися у вихованні доробком народної творчості; виховання «має бути позначене мистецтвом» і емоціями; в моральному вихованні орієнтуватися на національні риси, зумовлені фізичним оточенням та історією краю; розвивати творчі здібності дітей на національному матеріалі тієї чи тієї місцевості, використовувати твори українських письменників, усної народної творчості; залучати дітей до народних національних свят, традицій, оберегів українського народу, до «національної етнографії» [8, с. 22-23].

С. Русова радить «садівницям» в процесі роботи у національному дитячому садку враховувати менталітет і психологію українського народу. Щодо релігійних постулатів, то, з погляду С. Русової, це особиста справа кожної родини. У спадщині С. Русової знаходимо також пораду вихователям дитячих садків щодо духовного виховання дітей. Вона наголошувала, що релігія українців тісно переплітається з оспівуванням культури природи [8, с. 22-23].

Стрижнем концепції національного виховання дошкільнят, на думку С. Русової, є навчання дітей рідною мовою. Опановує дитина рідну мову родинному колі та в дитячому садку. Своєрідним був погляд С. Русової на діалектну мову. Педагог попереджувала вихователів про недопустимість глузування з місцевої мови, говірок, які діти засвоїли до школи. Літературну мову потрібно вводити у словник дитини поступово. шляхи розвитку рідного мовлення в закладі дошкільної освіти, серед них: вільні розмови з дітьми на теми, які їх цікавлять та під час яких слід обережно виправляти «діалектичні вирази» й прищеплювати норми літературної української мови; позитивний вплив на розвиток мови «читання творів художньої літератури, оповідань» та ін. Надзвичайно важливий шлях розвитку мовлення дітей – драматизація за

змістом художніх творів, яку діти проводять самостійно «при найменшому втручанні педагога» [8, с. 22-23].

Отже, дошкільне дитинство є надзвичайно важливим періодом у становленні особистості. Саме в цей час формуються фундаментальні якості людини, основи світосприйняття, ставлення до себе та свого місця в світі. Це стає можливим завдяки інтенсивному розвитку фізіологічних та психологічних якостей дітей у цей віковий період відбувається становлення мовленнєвої діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бех І. Д. Виховання особистості: У 2-х кн. Кн.1.: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: Навч.-метод. видання. – К., Знання 2003. – С. 32-44.
2. Бех І. Д. Законопростір сучасного виховного процесу // Дошкільне виховання. – № 2. – 2004. – С. 3-4.
3. Богуш А. М. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: Підруч. для ВНЗ / А. Богуш, Н. Гавриш. – К., Слово 2008. – С. 40-48.
4. Богуш А. М. Українське народознавство в дошкільному закладі / А. Богуш, Н. Лисенко. – К., Знання 2002. – С. 36-49.
5. Вишневецький О. Д. Громадянське виховання: благо чи небезпека?// Освіта. – 2000. – № 44. – С. 3-5.
6. Гавриш Н. В. Художнє слово і дитяче мовлення: Методичний посібник для вихователів. – Донецьк: ТОВ «Лебідь», 1999. – 170 с.
7. Газіна І. О. Формування в дошкільників першооснов національної самосвідомості (психолого-педагогічні особливості)// Педагогіка. – 2005. – №1. – С. 8-10.
8. Гураш Л. В. Виховувати малят на засадах педагогіки Софії Русової // Дошкільне виховання. – 1998. – № 4. – С. 22–23.
- Сухомлинський В. О. Як виховати справжню людину / В. О. Сухомлинський // Вибр. тв.: в 5 т. – Київ: Рад. шк., 1976.–Т.2. – С. 167.